

Jaak Van Der Gucht

Dries 39 te 9420 Erpe-Mere
jaakvandergucht@skynet.be

9-9-2016

Ernst & Young Bedrijfsrevisoren bcvba

Mw. Christel Weymeersch

Papenstraat 11 te 3350 Linter

christel.weymeersch@be.ey.com

Geachte,

Sedert vele jaren ben ik aandeelhouder van de vennootschap Nationale Bank van België nv, welke noteert op de beurs van Euronext Brussels onder de Isin-code BE0003008019. Ernst & Young Bedrijfsrevisoren bcvba heeft met ingang van 2011 het mandaat van extern bedrijfsrevisor verkregen voor deze beursgenoteerde vennootschap, hernieuwbaar mandaat welke afloopt na de algemene vergadering van 2017.

In het kader van uw mandaat van bedrijfsrevisor heeft u elk jaar aan de Regentenraad een verslag afgeleverd zonder voorbehoud.

Uit het jaarverslag blijkt dat "het tot uw verantwoordelijkheden behoort een oordeel over de jaarrekening tot uitdrukking te brengen op basis van uw controle", en dat deze controle volgens de internationale auditstandaarden (ISA's) uitgevoerd werd.

Belangrijk hierbij, zoals u het zelf stelt:

- Door uw controles verkrijgt u een belangrijke mate van zekerheid dat de jaarrekening "geen afwijkingen van materieel belang bevat";
- Uw controle omvat werkzaamheden ter verkrijging van controle-informatie over de in de jaarrekening opgenomen bedragen en toelichtingen. De geselecteerde werkzaamheden zijn afhankelijk van de beoordeling door de bedrijfsrevisor, met inbegrip van diens inschatting van de risico's van een afwijking van materieel belang in de Jaarrekening als gevolg van fraude of van fouten. Bij het maken van die risico-inschatting neemt de bedrijfsrevisor de bestaande interne controle van de Bank in aanmerking die relevant is voor het opstellen door de Bank van de Jaarrekening die een getrouw beeld geeft, ten einde controlewerkzaamheden op te zetten die in de gegeven omstandigheden geschikt zijn;

- Een controle omvat tevens een evaluatie van de geschiktheid van de gehanteerde waarderingsregels en van de redelijkheid van de door het Directiecomité gemaakte schattingen, alsmede een evaluatie van de presentatie van de Jaarrekening als geheel.

In het jaarverslag over 2015 geeft u opnieuw “een oordeel zonder voorbehoud”, met volgende letterlijke omschrijving:

“Naar ons oordeel geeft de Jaarrekening een getrouw beeld van het vermogen en van de financiële toestand van de Bank per 31 december 2015, alsook van haar resultaten over het boekjaar dat op die datum is afgesloten, in overeenstemming met het op de Bank van toepassing zijnde boekhoudkundig referentiestelsel.”

Het belang van het verslag van de externe bedrijfsrevisor, en vooral wanneer dit een oordeel zonder enig voorbehoud omvat, kan onmogelijk worden overschat. Voor zowel de bestaande als de potentiële aandeelhouders, maar ook voor elke andere stakeholder en het bestuur zelf. En in het bijzondere geval van de vennootschap Nationale Bank van België nv, waar de Regentenraad tegelijkertijd de verantwoordelijkheden van de bestuurders als de macht van de aandeelhoudersvergadering combineert is dit belang nog sterker, niet in het minst voor de particuliere minderheidsaandeelhouders zelf.

Als extern bedrijfsrevisor van deze vennootschap is het uitgesloten dat u niet op de hoogte zou zijn van de verschillende juridische betwistingen die de Nationale Bank van België nv heeft gehad met haar minderheidsaandeelhouders, waarbij vooral de (uiteindelijke) vermogensrechten omtrent haar belangrijkste actief, namelijk haar goudvoorraad, het onderwerp waren.

Zonder al te diep in te gaan op het verloop van deze rechtszaken zelf, kunnen we ons beperken tot:

1. De verdediging van het bestuur van de vennootschap:
  - a. “de goudvoorraad en zijn meerwaarden horen eigenlijk niet de NBB zelf toe, doch wel de (soevereine) Belgische Staat”,
  - b. “de aandeelhouders kunnen geen vermogensrechten laten gelden over de meerwaarden gerealiseerd op dit actief”,
2. De diverse vonnissen hebben bevestigd dat de meerwaarden op de goudvoorraad “eigenlijk niet” de vennootschap NBB zelf toebehoren.

Wanneer het bestuur van de vennootschap dergelijke standpunten inneemt, deze in haar communicatie bevestigt en de afgeleverde vonnissen niet betwist, kan er geen enkele discussie bestaan dat de goudvoorraad niet als een activum van de vennootschap op haar balans kan worden hernomen, noch kunnen de ongerealiseerde meerwaarden erop als een component van het eigen vermogen worden gerekend.

Als aandeelhouder ga ik er bovendien van uit dat, indien de NBB uiteindelijk haar recht zou (kunnen) verliezen op de tegenwaarde en de opbrengsten van de rubrieken van het activa, dat dit uitdrukkelijk zou moeten blijken uit de toelichting bij de jaarrekening. En indien dit niet zou volstaan ook uit het verslag van de revisor, in de vorm van “een voorbehoud”.

Naar aanleiding van deze vonnissen heb ik er bij het bestuur van de vennootschap dus op aangedrongen om een aangepaste financiële communicatie te voeren, en meer bepaald een balans en jaarrekening af te leveren welke op transparante wijze wel een waarheidsgetrouw beeld geeft over enerzijds het vermogen van de vennootschap zelf, als tegelijkertijd over de uiteindelijke eigendomsrechten van haar aandeelhouders. Zoals dit hoort te zijn, voor een beursgenoteerde vennootschap.

Gezien aan mijn herhaalde vragen niet werd voldaan zag ik mij genoodzaakt om het bestuur van de NBB in gebreke te stellen, en werd er een gerechtelijke procedure (nu in beroep) gestart voor de Rechtbank van Koophandel te Brussel.

Het leidt geen enkele twijfel dat de goudvoorraad een volwaardig eigen activum is van de vennootschap Nationale Bank van België. Immers:

1. De NBB is de monetaire autoriteit van ons land, en moet in die hoedanigheid (volgens het IMF) de volwaardige eigenaar zijn van die activa welke voldoen aan de criteria van "officiële externe reserves",
2. De NBB dient zich te houden aan de bepalingen vervat in de Richtsnoeren van de ECB, waardoor zij enkel activa op haar balans mag plaatsen waarvan alle verbonden resultaten haar zelf toekomen.

Het bestuur van de NBB heeft in de lopende gerechtelijke procedure nu ook uitdrukkelijk en ondubbelzinnig toegegeven dat de goudvoorraad WEL een eigen activum betreft, en alle meerwaarden bij hun realisatie WEL tot het vermogen van de NBB dienen te worden gerekend.

Er kan en mag geen enkele twijfel bestaan dat mocht u zelf, als bedrijfsrevisor, ook maar enige onzekerheid hebben over het onbetwistbaar recht van de NBB op bepaalde activa in haar balans, u van het bestuursorgaan van de NBB alle ophelderingen en inlichtingen zou vorderen die u nodig heeft om uiteindelijk een dergelijk belangrijk "oordeel zonder voorbehoud" te kunnen geven (artikel 137 § 1, 1^e lid van het Wetboek Vennootschappen).

Men kan echter niet om de vaststelling heen dat de balans van de NBB het vermogen van de vennootschap absoluut NIET op een transparante en waarheidsgetrouwe manier in beeld brengt. Zo worden:

1. De niet gerealiseerde meerwaarden op de goudvoorraad:
  - in navolging van de Richtsnoeren van de ECB, tot uiting gebracht in de passiefpost "13. Herwaarderingsmeerwaarden";
  - Deze balanspost hoort altijd tot het eigen vermogen van een vennootschap. Dit is eveneens het geval voor de Europese Centrale Bank (die dit ondubbelzinnig ook als dusdanig communiceert) en elke andere Nationale Centrale Bank;
  - Op de balans van de NBB wordt op die manier dus aangegeven dat deze ongerealiseerde meerwaarden, bij hun effectieve realisatie, deel zullen blijven uitmaken van het eigen vermogen van de vennootschap (zij het onder de vorm van een reserverubriek, ofwel als gerealiseerde/overgedragen winsten). Doch:
    1. In navolging van het Artikel 55 van de Statuten van de vennootschap zullen alle meerwaarden, gerealiseerd bij een verkoop van goud aan de Koninklijke Munt, zonder meer dienen overgemaakt aan de Belgische Staat, en dus zonder enige twijfel NOOIT aan het eigen vermogen worden

toegevoegd!

In de jaarrekening per 31/12/2015 wordt (in Toelichting 1) melding gemaakt van een hoeveelheid goud van 9 ton die de NBB voor dat doel moet afstaan. Tegen de huidige marktprijzen betekent dit dat de balans een verkeerd beeld geeft voor een bedrag van meer dan 280 miljoen euro, ofwel meer dan 700,00 euro per aandeel;

2. In navolging van het Artikel 30 van de Organieke Wet boekt de vennootschap alle gerealiseerde meerwaarden op haar goudvoorraad, resultaat van arbitrages tegen deviezen, in een onbeschikbare reserverekening.

Deze onbeschikbare reserverekening wordt echter geboekt als een schuld onder de balanspost 10.3 Overige Passiva – Diversen, en maakt hierdoor GEEN onderdeel uit van het eigen vermogen van de vennootschap. Feit welke eveneens door de Europese Centrale Bank ondubbelzinnig als dusdanig wordt bevestigd: ook voor de ECB behoort de balanspost “Overige Passiva” NIET tot haar eigen vermogen. Daarnaast is het ook zo dat de NBB stelt zelf geen economisch rechthebbende te zijn van deze gerealiseerde meerwaarden, noch zouden haar aandeelhouders eigendomsrechten kunnen laten gelden.

- Het saldo geboekt in deze onbeschikbare reserverekening bedraagt (per 31/12/2015) 298,9 miljoen euro (ofwel 747 euro per aandeel).
- Het saldo van de herwaarderingsmeerwaarden op de goudvoorraad bedraagt (per 31/12/2015) 6,8 miljard euro (ofwel zo'n 17.000 euro per aandeel). Op balansdatum 6,8 miljard euro getoond eigen vermogen, welke bij realisatie grotendeels als vreemd vermogen zal worden behandeld!

3. In geen enkele van de rechtstreeks aan deze balansposten verbonden toelichtingen wordt ook maar enige verduidelijking, informatie of waarschuwing gegeven.

- Als aandeelhouder van de vennootschap Nationale Bank van België vind ik het onverantwoord en onbegrijpelijk dat een extern bedrijfsrevisor, op geen enkel moment of geen enkele manier, de aandacht vestigt op deze heel uitzonderlijke situatie en manier van boeken. Integendeel, zelfs een verslag aflevert waarin “een oordeel zonder voorbehoud” wordt opgenomen.

2. De balans VOOR winstbestemming

- de NBB boekt, net als de ECB en andere NCB's, de jaarwinst onder het eigen vermogen op haar balans (voor winstbestemming dus);
- deze boekingswijze kan enkel dan worden aanvaard wanneer deze winsten ofwel de reserves ofwel de eigenaars van de vennootschap als bestemming hebben,
- de Nationale Bank van België maakt echter jaarlijks het overgrote aandeel van deze winsten over aan de Belgische Staat, mogelijk gemaakt door het Artikel 32 van de Organieke Wet,

- per 31/12/2015 boekt de NBB een bedrag van 550,196 miljoen euro als winst (ofwel 1.375 euro per aandeel), waarvan zij niet minder dan 220,93 miljoen euro overmaakt aan de Staat (ofwel 552,34 euro per aandeel).
- Dit laatste bedrag werd dus verkeerdelijk als eigen vermogen getoond op de balans, had inderdaad als een schuld moeten geboekt staan.
- De rechtstreeks verbonden toelichtingen geven opnieuw geen enkel argument (andere dan de vermelding van het Artikel) waarom de vennootschap dergelijk belangrijk deel van de winst niet laat toekomen aan ofwel de reserves van de vennootschap zelf, ofwel aan haar eigenaars. Wat met eigen vermogen ALTIJD het geval moet zijn.

Het moet absoluut duidelijk zijn dat de aandeelhouders op deze manier niets minder dan misleid, ja zelfs bedrogen worden. Minstens wordt niet aan hun recht op een correcte, transparante en waarheidsgetrouwe financiële informatie voldaan.

Mijn vraag betreft geen betwistingen omtrent waarderingmethodes van activa, noch informatieverstrekking omtrent details of de aard en samenstelling van de activa van de vennootschap. Neen, zij gaan over het meest essentiële en één van de weinig resterende rechten van een aandeelhouder van de vennootschap Nationale Bank van België nv: het recht op een waarheidsgetrouw en transparant beeld van het vermogen van de vennootschap waar hij eigenaar van is! Zodanig dat hij een correct beeld heeft over zijn vermogensrechten enerzijds, en zijn gelopen risico's anderzijds.

Rechten waar de verschillende Wetgevers een groot belang aan hebben gegeven.

Op geen enkele manier worden de belangen van de vennootschap hier in enige mate in het gedrang gebracht, noch kan er enig nadeel aan de vennootschap worden berokkend door gevolg te geven aan mijn vragen. Wel in tegendeel. Het niet beantwoorden ervan door uw beroepsgeheim in te roepen zou dan ook totaal misplaatst zijn, en een miskenning inhouden van de verantwoordelijkheden welke u heeft als revisor en de aansprakelijkheid voor de tekortkomingen in de uitvoering van die opdracht (artikel 140 Wetboek Vennootschappen).

Als revisor (commissaris) moet u jaarlijks kwijting krijgen. Bij "normale" vennootschappen is dit een bevoegdheid van de gewone algemene vergadering, bij de NBB heeft de Wetgever deze bevoegdheid bij de Regentenraad gelegd. Wat de aandeelhouders van de NBB in een nog kwetsbaarder positie heeft geplaatst.

Deze speciale regel doet echter niets af van de algemene regel in Artikel 554 van het Wetboek Vennootschappen dat stelt dat de kwijting "alleen rechtsgeldig is wanneer de ware toestand van de vennootschap niet wordt verborgen door enige weglating of onjuiste opgave in de jaarrekening".

Met dit schrijven wil ik uw duidelijke en volledige standpunten vernemen omtrent voorgaande inbreuken, welke u desondanks toelaten telkens een verslag zonder enig voorbehoud af te leveren. Gezien het belang van deze inbreuken reken ik op een heel spoedig gevolg.

Met vriendelijke groet,

Jaak Van Der Gucht

